

**शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर**  
**दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र**

**एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ अर्थशास्त्र (८०:२० स्वरूपाचा अभ्यासक्रम)**

**ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२५ परीक्षा**

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. शैक्षणिक वर्ष २०२३ — २०२४ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार एम. ए. भाग १ चा अभ्यासक्रम सुधारित करण्यात आला आहे. त्यानुसारच्या ८०:२० स्वरूपाप्रमाणे शैक्षणिक वर्ष २०२५ — २०२६ मध्ये एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ साठी प्रवेशित /पुनर्प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्याकरिता स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

**नियम :**

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक पेपरसाठी लेखी परीक्षा ८० गुण व स्वाध्याय २० गुण अशी एकूण १०० गुणांची आहे. **फक्त सत्र १ मधील ' Indian Capital Market' व सत्र २ मधील ' Contribution of Nobel Laureates to Economics' या पेपरच्या परीक्षेकरिता ४० गुण व स्वाध्यायाकरिता १० गुण राहतील**
2. प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद/ A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहित वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या [www.unishivaji.ac.in](http://www.unishivaji.ac.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरोक्स प्रत जोडावी.
5. विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्वाध्याय उत्तरपत्रिका हॉलतिकीट प्राप्त झालेनंतर तातडीने आपल्या अभ्यासकेंद्रावर जमा कराव्यात.
6. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्वमूल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.

7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

## विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

अभ्यासक्रमाचे नांव : .....

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : .....

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय : .....

परीक्षा बैठक क्रमांक

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्याचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

-----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

M.A. Part I Sem. I and II Economics  
Assignment Question October/November 2025 Exam

एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ अर्थशास्त्र  
स्वाध्याय प्रश्न ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२५ परीक्षा

(प्रत्येक प्रश्नास २० गुण)

**M.A. Part I Sem. I Economics : Micro Economic Analysis**

1 समवृत्ती वक्राचे गुणधर्म स्पष्ट करा.

किंवा

2 विभाजनाचा सीमांत उत्पादकता सिद्धांत स्पष्ट करा.

1 Explain the properties of an equilibrium curve

OR

2 Explain the marginal productivity theory of division

**M.A. Part I Sem. I Economics : Monetary Economics**

1 व्यापार चक्राचे मौद्रिक सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा

किंवा

2 व्याजदराचे सनातनी आणि कर्जाऊ निधी सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा

1 Explain monetary theory of business cycle in detail

OR

2 Explain in detail the traditional and loanable funds theory of interest rate

**M.A. Part I Sem. I Economics : Agricultural Economics**

1 कृषी विकासाचे सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

2 उत्पादन फलन म्हणजे काय आणि घटत्या उत्पादन फलाचा नियम सविस्तर स्पष्ट करा.

1 Explain the theory of agricultural development in detail

OR

2 Explain in detail what is productivity and law of diminishing returns

**M.A. Part I Sem I Economics : Principles and Practice of Co-operation**

1 भारतातील सहकारी गृहनिर्माण संस्थेची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

2 भारतातील सहकारी दुग्ध संस्थेची संकल्पना उद्देश आणि सद्यस्थिती स्पष्ट करा.

1 Explain in detail the concept of Cooperative Housing Society in India

OR

2 Explain the concept objective and present status of Cooperative Dairy Society in India.

**M.A. Part I Sem I Economics : Research Methodology**

1 संशोधनाची उद्दिष्ट आणि त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

2 चांगल्या संशोधनाची वैशिष्ट्ये आणि महत्त्व स्पष्ट करून, संशोधन निवडताना कोणकोणत्या समस्या येतात त्या सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

1 Explain the objective of the research and its importance

OR

2 Explain in detail the issues involved in selecting research, explaining the characteristics and importance of good research

---

**M.A. Part I Sem I Economics : Indian Capital Market**

(सदर पेपरच्या स्वाध्यायाकरिता १० गुण राहतील)

1 सेबीची उद्दिष्ट आणि सेबीचे मार्गदर्शक तत्वे स्पष्ट करा.

किंवा

2 दुय्यम बाजाराची संकल्पना आणि साधने स्पष्ट करा

1 Explain the objective of SEBI and the guidelines of SEBI.

OR

2 Explain the concept and instruments of secondary market

---

**M.A. Part I Sem II Economics : Public Economics**

1 बजेटचा अर्थ, प्रकार आणि बजेटचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

2 कराचा अर्थ आणि कराचे प्रकार आणि जीएसटी ही संकल्पना स्पष्ट करा.

1 Explain the meaning, types and importance of budget

OR

2 Explain the concept of tax, types of tax and GST

---

**M.A. Part I Sem II Economics : Ecological and Resource Economics**

1 जैवविविधतेचे अर्थ प्रकार आणि त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा

किंवा

2 प्रदूषणाचा अर्थ, प्रकार कारणे आणि मापन पद्धती स्पष्ट करा

1 Explain the meaning of biodiversity and its importance

OR

2 Explain the meaning, types, causes and measurement methods of pollution

---

**M.A. Part I Sem II Economics : Financial Markets and Institutions**

1 नाणेबाजाराचा अर्थ, स्वरूप, रचना स्पष्ट करा

किंवा

2 विनिमय दर व त्याचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा

1 Explain the meaning, nature, structure of money market

OR

2 Explain exchange rate and its types in detail

---

**M.A. Part I Sem II Economics : Agricultural Development in India**

1 भारतातील अन्नसुरक्षा आणि शेती विकास ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा

किंवा

2 जागतिक व्यापार संघटना ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा

1 Explain in detail the concept of food security and agricultural development in India

OR

2 Explain the concept of World Trade Organization in detail

---

**M.A. Part I Sem II Economics : Contribution of Nobel Laureates to Economics**

(सदर पेपरच्या स्वाध्यायाकरिता १० गुण राहतील)

1 रॉबर्ट.एम. सोलो यांचे अर्थशास्त्रातील योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

2 मिल्टन फ्रीडमन यांचे अर्थशास्त्रातील योगदान स्पष्ट करा

1 Robert. M. Explain Solow's contribution to economics

OR

2 Explain Milton Friedman's contribution to economics

---